

Іван ГДАЛЬ

здобувач освітньо-наукової програми

«Аналітична економіка» ЗУНУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент, доцент
кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ

Оксана ШИМАНСЬКА

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМ СЕКТОРОМ В УКРАЇНІ

У глобалізованій економіці найбільш конкурентоспроможними компаніями є ті, для яких корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) є пріоритетною стратегією успішного розвитку бізнесу. Глобальна модель соціальної відповідальності базується на етичній поведінці бізнесу. В Україні основним поштовхом до впровадження політики КСВ серед вітчизняних підприємств стали моральні мотиви, а основними перешкодами для її реалізації – нестача коштів, військова агресія з боку росії, недосконалість правових норм, які перешкоджають ефективному здійсненню цієї політики. Однак необхідність подальшого розвитку КСВ вітчизняними компаніями зумовлена поглибленням процесів глобалізації, а також викликами, які спричинені війною росії проти України, що вкрай негативно позначаються на перебігу економічних процесів всередині країни.

Загалом під КСВ розуміють політику, яка цілеспрямовано та свідомо обирається організацією не лише з метою її функціонування та одержання прибутку, а й для добровільного сприяння розвитку сучасного суспільства, яке є зовнішнім стейкхолдером КСВ [1]. Саме з цих міркувань не варто недооцінювати значення КСВ в системі управління сучасним підприємством. При побудові ефективної системи управління КСВ доцільно визначити вимоги стосовно оцінки ступеня її організованості, які включають:

- динамічність системи;
- детермінованість елементів системи;
- наявність керуючих і контрольованих параметрів у системі;
- наявність каналів зворотного зв'язку [2, р. 31].

Саме остання вимога при побудові ефективної системи управління КСВ з боку підприємств є, на наш погляд, найбільш принциповою, оскільки КСВ – це система, яка ґрунтується на постійній взаємодії організації та її зацікавлених сторін. Основними напрямками КСВ є: 1) організаційний менеджмент; 2) права людини; 3) модель трудових відносин; 4) навколишнє середовище; 5) чесні практики ведення бізнесу;

б) вирішення проблем споживачів; 7) участь у житті громад та їх розвитку [2, р. 31]. Виходячи з результатів низки міжнародних досліджень, КСВ сприяє підвищенню іміджу та ділової репутації організації, встановленню довірчих стосунків із суспільством та державою. Згідно з опитуванням Cone/Roper, 78% респондентів з більшою ймовірністю купуватимуть продукцію виробників, які пов'язані з соціальними ініціативами, а 66% готові змінити думку щодо свого бренду, якщо його виробник не схильний до дотримання принципів КСВ. За даними Corporate Social Responsibility Monitor, фактори КСВ формують імідж компанії на 49%, бренд – на 35%, а фінансове становище – лише на 10% [3].

Українські підприємства до початку війни здебільшого перебували на другому з п'яти можливих етапів розвитку КСВ, а саме – етапі благодійної діяльності (див. рис. 1.). Це означає, що КСВ в Україні у перспективі необхідно розвивати допоки вітчизняні підприємства не досягнуть етапу стратегічного розвитку КСВ, яка охоплюватиме основні бізнес-процеси, середньо- та довгострокові цілі, створюватиме підґрунтя для формування системи моніторингу, забезпечуватиме інструменти для досягнення цілей і достеменно відображатиметься у відповідних формах звітності.

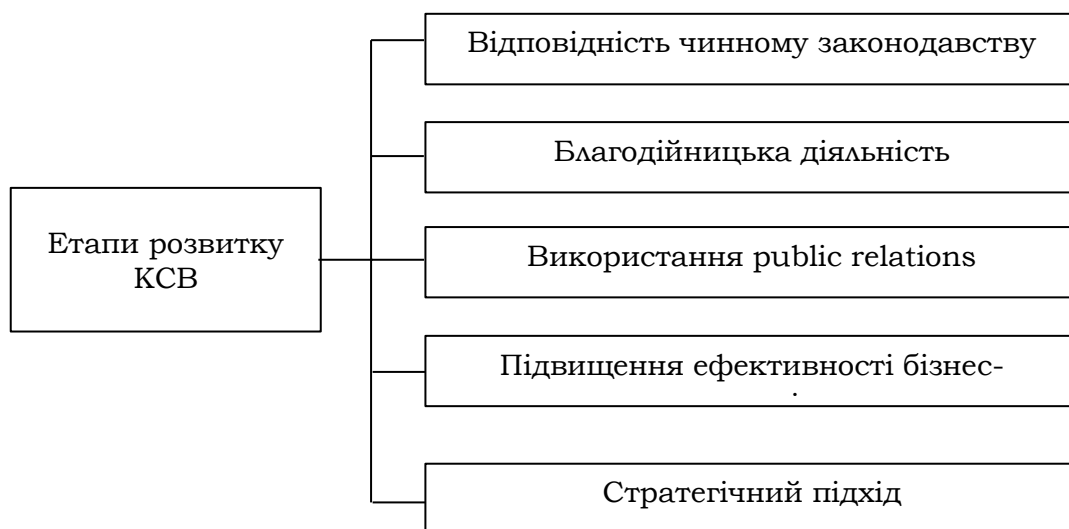

Рис. 1. Етапи розвитку КСВ на підприємствах (побудовано за [4])

Реалізація політик і програм КСВ передбачає розробку та реалізацію продуманої стратегії управління організацією, моніторинг бізнес-процесів та складання відкритої корпоративної соціальної звітності.

КСВ, як цільовий напрямок бізнесу, розпочала свій розвиток в Україні ще до початку повномасштабного вторгнення. Зокрема, за оцінками фахівців Центру «Розвиток КСВ», у 2018 році близько 80%

українських компаній почали впроваджувати КСВ. Однак лише 25% з них систематично виділяли кошти на реалізацію проектів з КСВ, що не з кращого боку відрізняло український бізнес від міжнародних компаній, де відповідні цифри сягали 90-95% [5]. З початком повномасштабної війни в Україні розвиток КСВ суттєво змінився, і саме війна змусила український бізнес переорієнтувати свої програми сталого розвитку та благодійної допомоги. Відтепер український бізнес значною мірою підтримує економіку та армію, спрямовуючи мільярди гривень на потреби ЗСУ, придбання авто, дронів, спорядження, одягу, взуття, медикаментів, пального, продуктів харчування та багато іншого. Окрім цього, чимало компаній інтегрували програми допомоги та відновлення України у свою політику КСВ.

Таким чином, КСВ цілком здатна забезпечити ефективну модель взаємодії суспільства та бізнесу, відображаючи досягнення балансу між обсягами доходів останнього та розв'язанням соціальних проблем. Створення належної системи реалізації КСВ в Україні можливе за умови ефективної комунікації уряду, суспільства та підприємницького сектору, а також розробки загальнонаціональної стратегії розвитку КСВ задля забезпечення максимального рівня обізнаності усіх зацікавлених сторін щодо напрямів її реалізації.

Список використаних джерел:

1. Мазуренко В. П., Засенко О. Ю. Сучасна концепція корпоративної соціальної відповідальності у міжнародному бізнесі. *Ефективна економіка*. 2012. № 6. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1199> (дата звернення: 23.04.2023).
2. Shyshkin, V., Onyshchenko, O., Petrov, V. and Aliieva-Yaroshenko, T. (2019) "Corporate social responsibility system management of the modern enterprise", *Management and entrepreneurship: trends of development*, 4 (10), pp. 29-42. URL : https://www.researchgate.net/publication/338639941_Corporate_social_responsibility_system_management_of_the_modern_enterprise (дата звернення: 23.04.2023).
3. Бобко Л. О. Корпоративна соціальна відповідальність: сучасний стан розвитку в Україні. *Економіка. Управління. Інновації*. Серія : Економічні науки. 2016. №2. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_2_3 (дата звернення: 23.04.2023).
4. Крєтова А., Березовська Н. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні за участі держави: механізм взаємодії. *Удосконалення механізмів державного управління соціально-економічним розвитком підприємств і галузей економіки: зб. наук. праць*. Т. XII. Вип. 194. Донецьк : ТОВ «Технопарк», ДонДУУ, 2011. С. 121-131.
5. Як змінилася корпоративна соціальна відповідальність компаній в умовах війни? *budni* : Нова медіаплатформа про роботу та життя від robota.ua, 25.10.2022. URL : <https://budni.rabota.ua/ua/corporate-culture/yak-zminilas-korporativna-sotsialna-vidpovidalnist-kompaniy-v-umovah-viyni> (дата звернення: 23.04.2023).